

Ansvarlighedsrapport 2021

Indhold

Ledelsesberetning	3
Strategiske fokusområder	4
Bundlinier	5
Vi øger nytten	6
Attestering	6
Vand og Affald	7
Værdier	8
Organisation	9
Interessentinvolvering	10
Certificeringer	11
Svendborg Vand	12
Vand i tal	13
Svendborg Spildevand	15
Spildevand i tal	16
Svendborg Affald	19
Affald i tal	20
Svendborg Vejbelysning	21
Vejbelysning i tal	22
Klima og miljø	23
Energier	24
De 5 strategiske pejlemærker	26
Sundhed og bevarelse af livsgrundlag	26
Klima og ressourcer	27
Fællesskaber og samarbejde	31
Socialt ansvarlig virksomhed	33
Økonomisk ansvarlig virksomhed	35
Målopfyldelse	36

Ledelsesberetning

I ansvarlighedsrapport 2021 har vi oplyst hvorledes vi i 2021 har præsteret i forhold til vores sociale, miljømæssige og økonomiske ansvar.

Som offentlig ejet forsyning er vi født med ansvarlighed som en del af vores DNA og vores samfundsansvar spænder vidt.

Vand og affald – VA har rod i fællesskabets beslutning om at investere i sundhed og bevarelse af livsgrundlag, at passe på noget, der er større end den enkeltes behov og ønsker. Dette har ikke ændret sig, men VA står på kanten af en ny æra, hvor opgaven bliver endnu større, end den var før. Visionen handler om i fællesskab at bevare vores livsgrundlag. For os som samfund, individer og for planter og dyr omkring os.

VA er en aktiv spiller i samfundets omstilling til bæredygtighed, og der er især tre store temaer, der sætter dagsordenen for arbejdet de kommende år: At sikre grundvandet mod forurening, sørge for en bedre udnyttelse af ressourcerne i vores affaldsstrømme, og afprøvning og forbedring af metoder, som kan håndtere øgede regnmængder.

Vi afrapporterer årligt, hvordan vi har levet op til vores samfundsansvar. Vores firedobbelte certificeret ledelsessystem sikrer, at vi har styr på forretningen og vores påvirkninger.

Vand- og affaldssektoren er i disse år under hastig forandring med en række nye rammevilkår og forventninger. Strammere økonomisk regulering, lavere miljøbelastning, klimaneutral forsyning, større social ansvarlighed, klimatilpasninger, øget innovation og kundeservice er blandt forventningerne, som virksomheden løbende udfordres af.

Vi håber, at denne rapport vil give dig indsigt i, hvorledes vi arbejder med vores samfundsansvar, og hvordan vores tiltag bidrager til en mere bæredygtig verden.

Ideer og bemærkninger til hvorledes vi kan gøre det endnu bedre modtages med tak.

God læselyst.

Ole Steensberg Øgelund

Strategiske fokusområder

VA er sat i verden for at forvalte en fælles ressource. Det er en vigtig opgave, og opgaven er ikke blevet mindre vigtig i en tid, hvor vores fælles ressource – fælleden – på mange måder er under pres.

Den fælled vi er sat til at passe på, er ikke blevet mindre betydningsfuld, tværtimod. Fra at være "gemt væk" er vand, affald og regn- og spildevand blevet noget, vi alle er nødt til at forholde os til. Det betyder, at VA ikke kan stå alene, men har brug for fællesskabet til at løfte opgaven med at sikre drikkevand for fremtiden, mindske effekterne af klimaforandringerne og arbejde hen imod en grøn omstilling.

SUNDHED OG BEVARELSE AF LIVSGRUNDLAG

VA er en livsbevarende virksomhed. Vi sælger ikke et "produkt" – vi bevarer forudsætningen for et velfungerende, sundt samfund.

KLIMA OG RESSOURCER

Som en del af den grønne omstilling har VA naturligt fokus på at bidrage til at mindske udledningen af drivhusgasser. VA kan bidrage som leverandør af energi, næringsstoffer og råvarer og gennem vores egen praksis ved energioptimering af anlæg, drift og processer.

FÆLLESSKABER OG SAMARBEJDE

Udfordringerne med klimaforandringer, voldsomme regnskyl og opdagelse af spor efter bl.a. sprøjtegifte i drikkevandet øger vores kunders bevidsthed om behovet for grøn omstilling – og kræver samtidig, at VA styrker samarbejdet med kunder og andre interessenter om udvikling af løsninger.

SOCIALT ANSVARLIG VIRKSOMHED

Som en naturlig forlængelse af vores samfundsbevarende rolle og som en virksomhed ejet af fællesskabet skal vi overveje omfanget af vores sociale ansvar. Dette afspejler sig i vores ansættelser, arbejdsmiljø, uddannelsesansvar og socialøkonomiske initiativer.

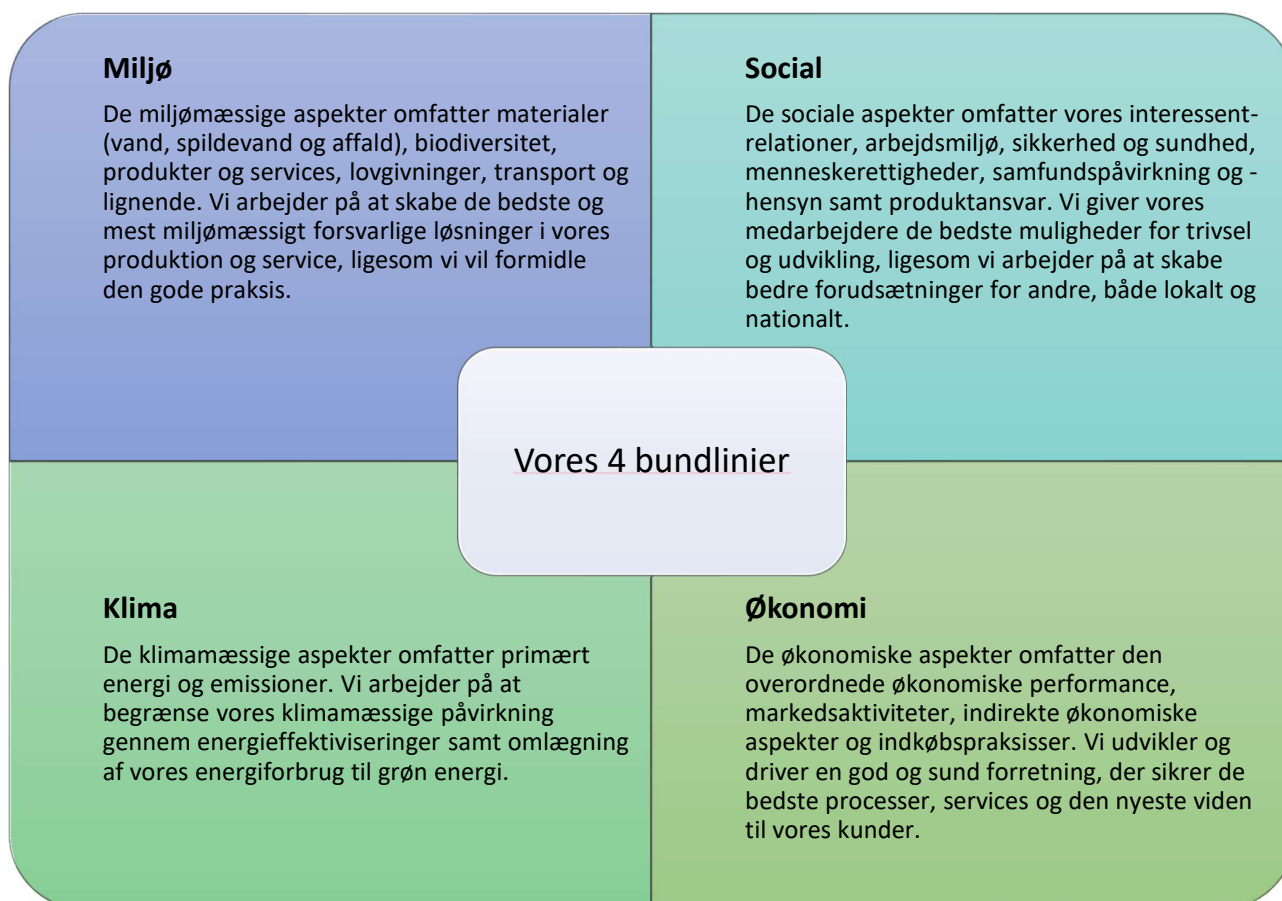
ØKONOMISK ANSVARLIG VIRKSOMHED

Vi kalder os en miljøforretning. Det betyder, at vi har fokus på bæredygtighed og klima – samtidig med at vi er en økonomisk veldrevet og robust virksomhed, og at økonomisk ansvarlighed gennemsyner vores aktiviteter.

Bundlinier

Vi arbejder med 4 bundlinier som udtryk for virksomhedens bæredygtighedsaftryk. Bundlinierne er med til at definere vores strategiske fokusområder som nævnt ovenfor.

Som en naturlig forlængelse af vores samfundsbevarende rolle og som en virksomhed ejet af fællesskabet skal vi overveje omfanget af vores sociale ansvar. Dette afspejler sig i vores ansættelser, arbejdsmiljø, uddannelsesansvar og socialøkonomiske initiativer.

Vi vil være en virksomhed, der giver vores medarbejdere de bedste muligheder for trivsel og udvikling, ligesom vi arbejder på at skabe bedre forudsætninger for andre både lokalt og internationalt.

Vi øger nytten

Vi er en professionel miljøforretning, der består af forsyning af vand, spildevand og affald. Ud over disse kerneaktiviteter har vi et selskab for vedvarende energi og Svendborg Vejbelysning.

Vi beskytter grundvandet og sikrer rent og sundt drikkevand. Vi tager hånd om det brugte vand, renser det og leder det tilbage til naturen. Vi håndterer regnvand og hjælper med at klæde Svendborg på til fremtidens klima. Vi håndterer affald fra borgere og virksomheder. Affaldet bortskaffes på sikker vis med hensyn til miljø og genanvendelse. Vi sikrer at veje og gader belyses i de mørke stunder.

I denne ansvarlighedsrapport kan man læse mere om, hvad vores strategi indebærer, og hvordan det giver sig til udtryk i hverdagen for os og for vores mange kunder og interessenter.

Attestering

Svendborg, den 29. april 2022

Niels Christian Nielsen
Bestyrelsesformand

Arne Knudsen
Næstformand

Per Nykjær Jensen
Bestyrelsesmedlem

Birger Jensen
Bestyrelsesmedlem

Jesper Kiel
Bestyrelsesmedlem

Arne Knudsen
Bestyrelsesmedlem

Claus Mogensen
Bestyrelsesmedlem

Hans Jordan Kroman
Bestyrelsesmedlem

Peer Munk
Bestyrelsesmedlem

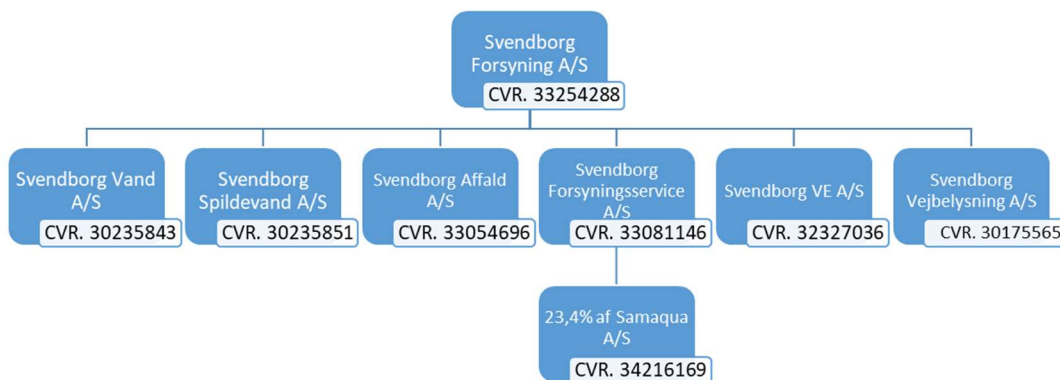
Ole Steensberg Øgelund
Direktør

Vand og Affald

Vand og Affald er virksomhedsnavnet, som indeholder holdingselskabet Svendborg Forsyning A/S med de seks forsyningsselskaber Svendborg Vand A/S, Svendborg Spildevand A/S, Svendborg Affald A/S og Svendborg Vejbelysning A/S, samt serviceselskabet Svendborg Forsyningservice A/S og selskabet for vedvarende energi, Svendborg VE A/S.

Selskaberne er selvstændige juridiske enheder, som lever efter selskabsretlige regler (aktieselskabsloven). Den driftsmæssige struktur er vist i nedenstående diagram.

Selskabets domicilejendom findes på Ryttermarken 21, 5700 Svendborg. Selskabet, Svendborg Forsyning A/S, er et aktieselskab, som er 100% ejet af Svendborg Kommune. Selskabet har udelukkende aktiviteter i Danmark.

Selskabet forsyner private- og erhvervskunder i Svendborg Kommune herunder øerne Thurø, Tåsinge, Drejø, Skarø og Hjortø.

Selskaberne, som denne rapport omfatter, er vist i diagrammet ovenfor. Rapporten medtager ikke i væsentlig omfang aktiviteter foretaget af fællesejede selskaber, som varetager outsourcete ydelser.

Værdier

At sætte kunden i centrum er en helt naturlig værdi for os da kunderne er dem, der sikrer vores eksistensgrundlag. Vores opgaver kan beskrives som at:

- *Fremme forståelsen hos alle vores interessenter for den rolle, vi alle spiller i fællesskabet og bevarelsen af vores livsgrundlag/fælled.*
- *Sikre, bevare og styre tilgængelighed og adgang til rent drikkevand.*
- *Udvikle og få øje på nye muligheder for at udvinde og anvende de værdifulde ressourcer i det, vi i mange år har kaldt for "spildevand" og "affald" og bidrage til reduktion af drivhusgasser.*
- *Som en lokalt funderet virksomhed, der leverer de bedst mulige rammer for samfundsudviklingen på en forsvarlig og bæredygtig måde. Herunder også socialt og økonomisk bæredygtig.*

Fra at være "gemt væk" er vand, affald og regn- og spildevand blevet noget, vi alle er nødt til at forholde os til. Det betyder, at VA ikke kan stå alene, men har brug for fællesskabet til at løfte opgaven med at sikre drikkevand for fremtiden, mindske effekterne af klimaforandringerne og arbejde hen imod en grøn omstilling.

Vi værdsætter det gode samarbejde, at være dygtige, kollegiale, hjælpsomme og servicemindede, men vi tør også vove og lære af vores fejl.

Læring og udvikling er en del af vores værdigrundlag, som også hænger sammen med de enkelte medarbejders trivsel i et videnssamfund.

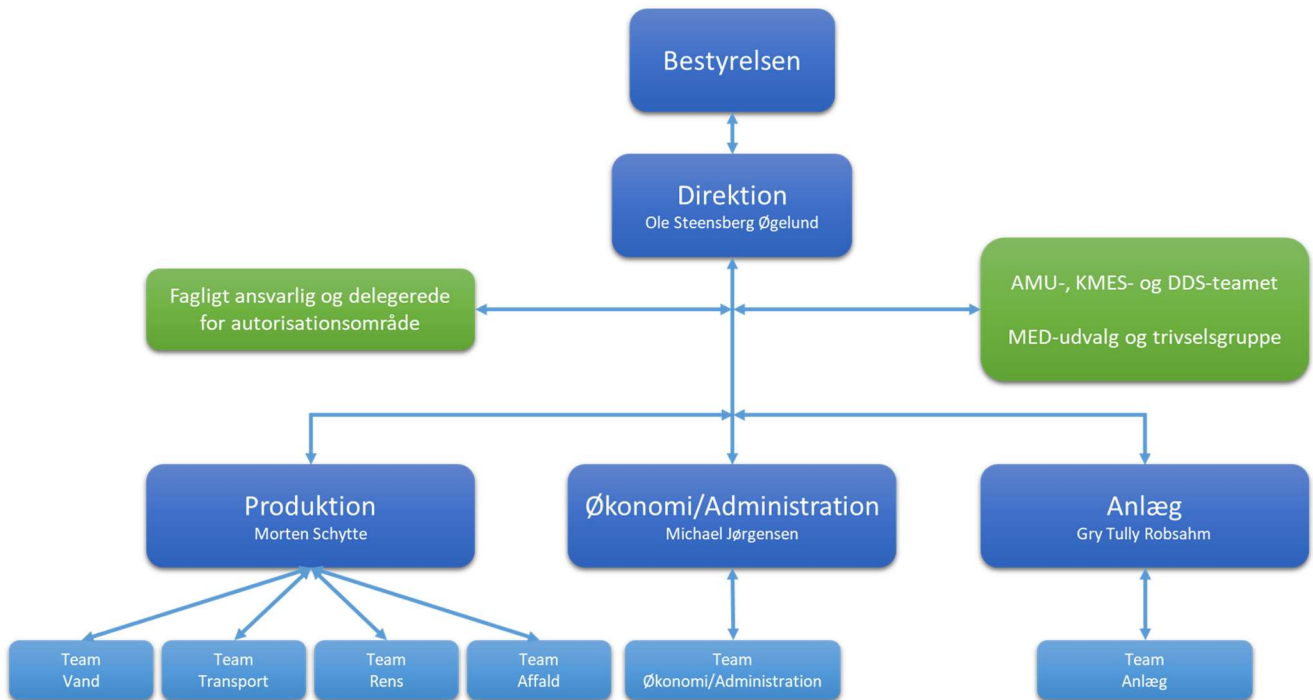

Vi fokuserer på medarbejdernes faglige og personlige udvikling, at styrke medarbejdernes kompetencer og øge den enkelte medarbejders ansvar og råderum. Vi er gode til at samarbejde og definerer samarbejde via vores værdier.

Vi har særlig fokus på arbejdsmiljø, og har derfor et aktivt arbejdsmiljøudvalg og uddannede sikkerheds-koordinatorer, så vi er synlige i forhold til arbejdsmiljø på vores eksterne byggepladser. Bestyrelsen fører tilsyn med organisationens identifikation og styring af økonomiske, klima- og miljømæssige samt sociale resultater.

Organisationen

Organisation har følgende udvalg under ledelsen som er medvirkende til udarbejdelse af strategier og politikker til personalehåndtering og personaleudvikling:

- MED-udvalget
- Arbejds miljøudvalget
- Miljøudvalget
- Trivselsgruppen
- DDS-Team (*team for dokumenteret drikkevandssikkerhed*)
- KMES-Team (*team for intern audit*)

Medarbejderne kan via ovenstående udvalg komme med anbefalinger og vejledninger til ledelsen. Aktionærerne har direkte indflydelse på selskabets aktiviteter gennem ejerstrategien samt på den årlige generalforsamling.

Se endvidere om dette på www.vandogaffald.dk.

Interessentinvolvering

Vores vigtigste interessenter ses i nedenstående grafik.

Vores primære interessenter er kunderne, der aftager vores kerneydelser ved at få leveret drikkevand, transporteret og rensat spildevand, afhentet og håndteret deres affald samt sikre vejbelysning i forsyningsområdet. Herudover har vi vores medarbejdere og ejer (Svendborg Kommune), vores politikere og samarbejdspartnere (leverandører).

Vi søger at opnå så direkte kontakt til vores kunder som muligt, og afholder jævnligt workshops for inviterede lodsejere i nye projekter eller for offentligheden generelt, når vi har nye planer for fremtidig håndtering af et givent produkt. Vi møder også vores kunder via en række dialogskabende virkemidler som telefonkontakt, personlig kontakt, breve og omdelte tryksager, spørgeskemaer, hjemmeside, sociale medier og pressemeddelelser samt information via elektroniske services som eksempelvis sms- alarmer og avis- og radiokampagner. Vi deltager på messer og til andre arrangementer, hvor vi kan mødes ansigt til ansigt. Det direkte møde med kunden er altid af stor værdi og giver mulighed for udveksling af viden og synspunkter.

Vi er reguleret af myndighederne, påvirket af interesseorganisationerne, beskrevet i pressen og oplevet i det lokale samfund, hvilket gør alle vores interessenter vigtige. Vores største interessentpåvirkning i 2021 er gennem vores daglige virke.

Certificeringer

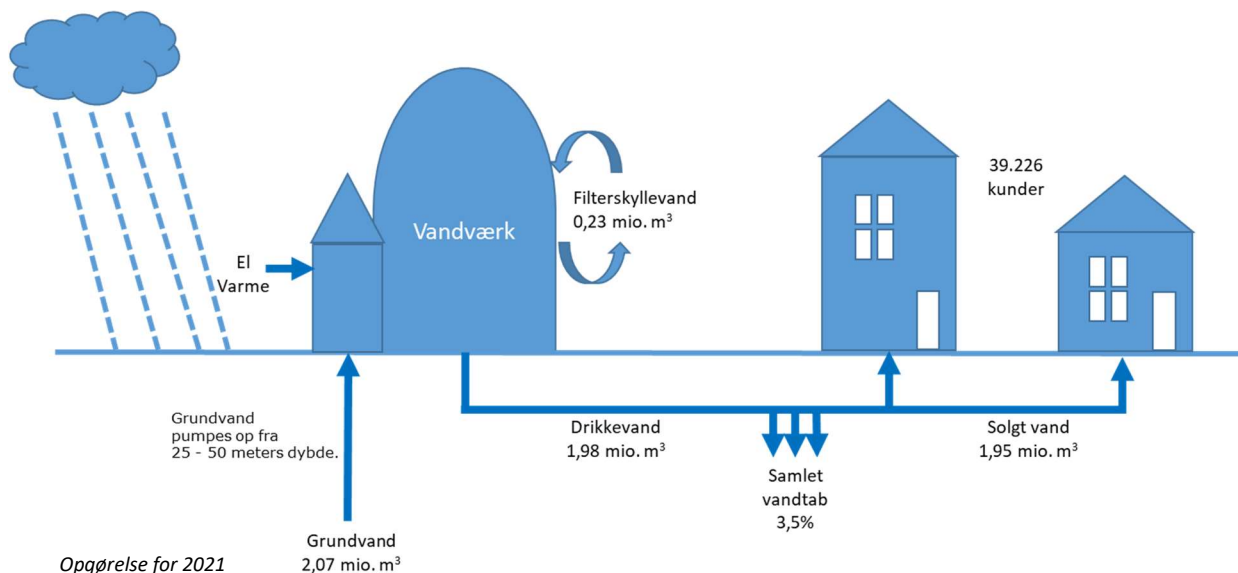

Vi er certificeret efter standarderne for kvalitetsstyring (ISO 9001), miljøledelse (ISO 14001), arbejdsmiljøledelse (ISO 45001) og drikkevandssikkerhed (fødevarerikkerhed, ISO 22000). Det giver os et værktøj til løbende at måle, om vi gør dét vi har sat os for, samt hvor vi kan gøre det bedre. Vores ledelsessystem dækker hele koncernen så vi sikrer en ensartet ramme for, hvordan vi driver virksomheden, på tværs af koncernens selskaber i forhold til ledelse, styring, læring og forandring. Det vil sige, at alle vores datterselskaber også skal leve op til de relevante standarder.

Vores indsats blev i 2021 evalueret 1 gang af eksterne auditorer i forbindelse med en recertificering og 2 gange af interne auditorer hvilket er færre audits end de tidligere år. Vi har ikke haft samme muligheder for at gennemføre audits på grund af Coronarestriktioner.

Svendborg Vand

Drikkevand

Produktion

Vi råder over 5 aktive vandværker, der tilsammen producerer ca. 1,98 mio. liter drikkevand om året. Det vil sige, at der hver dag oppumpes og behandles ca. 5.664 m³ grundvand, inden det sendes ud i ledningsnettet. Vores primære opgave er drift af 26 råvandsboringer, 5 aktive vandværker, 2 højdebeholdere, 6 trykforøgerstationer samt 462 km. ledningsnet. Vi fører tilsyn med kildepladser og udfærdiger, i samarbejde med Svendborg kommune, indsatsplaner til grundvandsbeskyttelse samt udbygning og renovering af ovenstående aktiviteter.

Distribution

I 2021 leverede vi rent drikkevand til 39.226 kunder via 14.264 tilslutninger. De forsynes fra vandværker og højdebeholdere gennem 462 km vandledninger. Vandværker, beholdere og ledningsnet overvåges, så kvalitet og forsyningsikkerhed kan fastholdes på et højt niveau.

I 2021 blev 3,14 km. vandledninger renoveret og 0,61 km. nyanlagt.

Elforbrug pr. m³ drikkevand
0,46 kWh

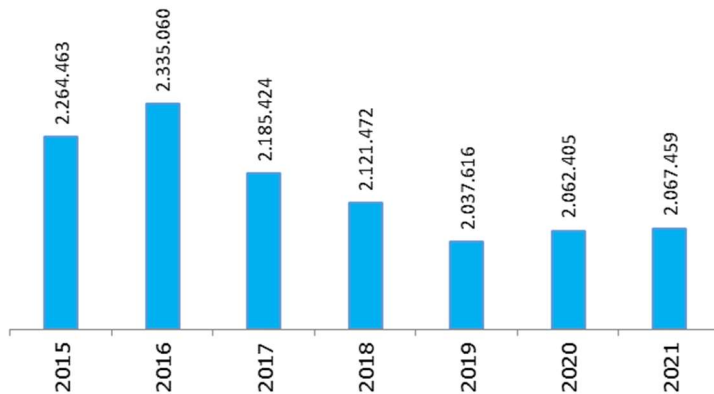
Vandforbrug pr. tilslutning
137 m³

kWh pr. tilslutning
67,18 kWh

Vand i tal

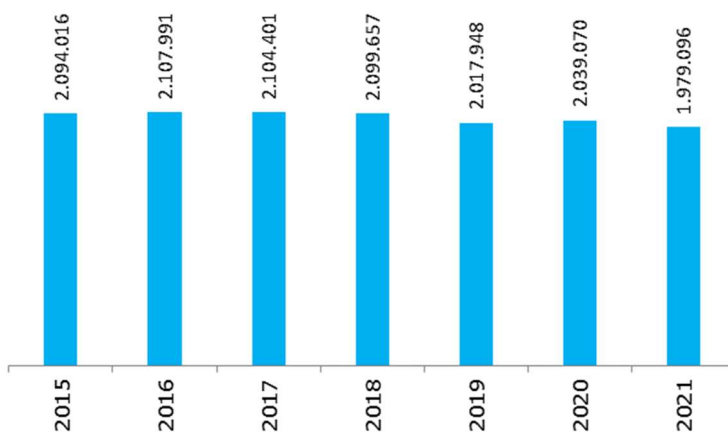

Indvundet vandmængde i m³

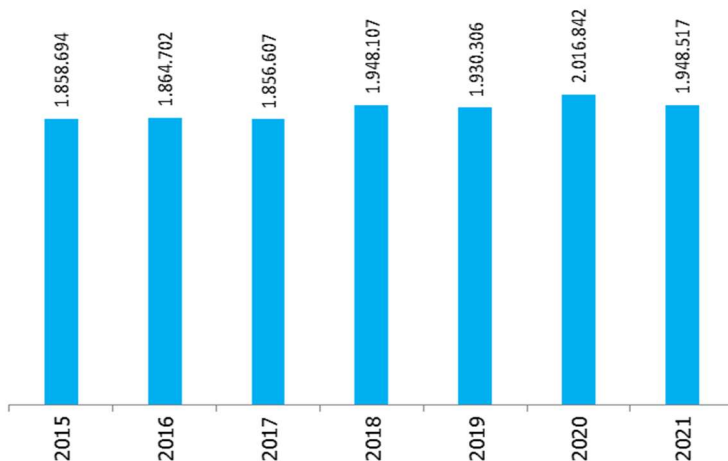
Indvundet vandmængde er den vandmængde, der oppumpes fra grundvandsreservoir. Vandet pumpes op via 26 råvandsboringer.

Produceret vandmængde i m³

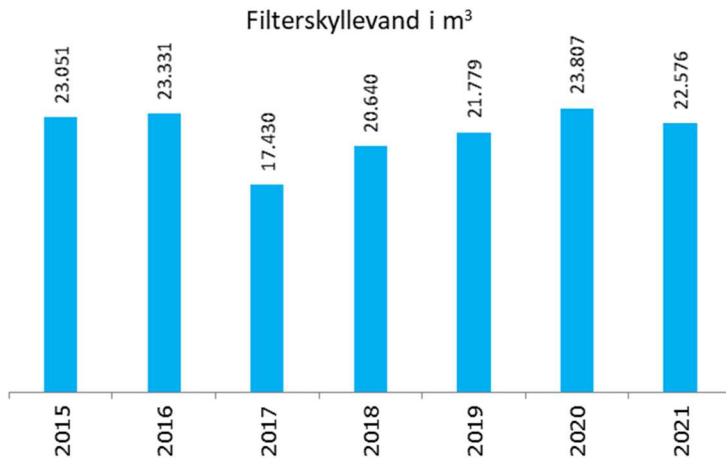

Produceret vandmængde er den vandmængde, der er indvundet fratrukket vandmængde anvendt til filterskyl.

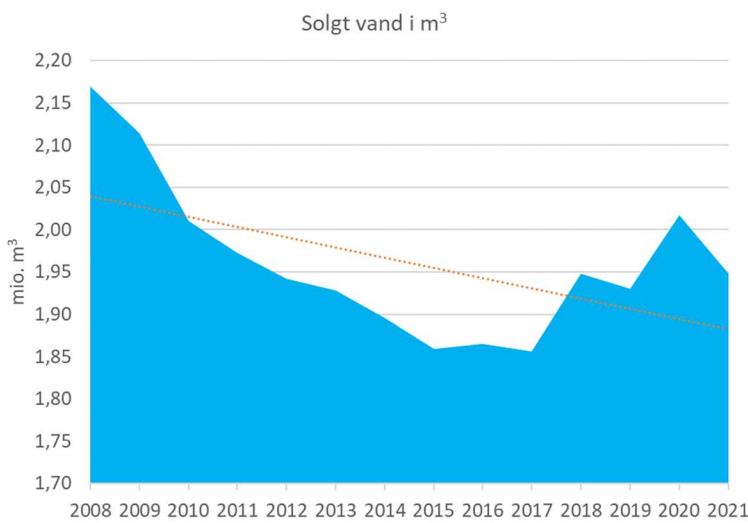
Solgt vandmængde i m³

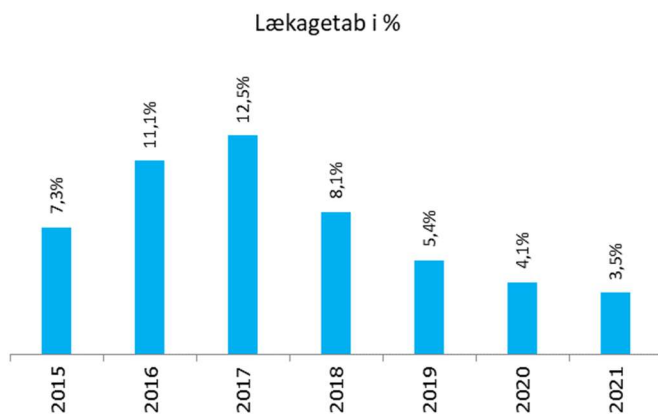
Solgt vandmængde er den vandmængde, der debiteres kunderne. Dvs. vandmængden kunderne betaler for.

Filterskyllevand er den vandmængde, der anvendes til at regenerere filtre. Vandet iltes først for at fjerne svovlbrinte og metan. Vandet filtreres efterfølgende for at fjerne visse mineraler som f.eks. okker, jern, mangan ol.

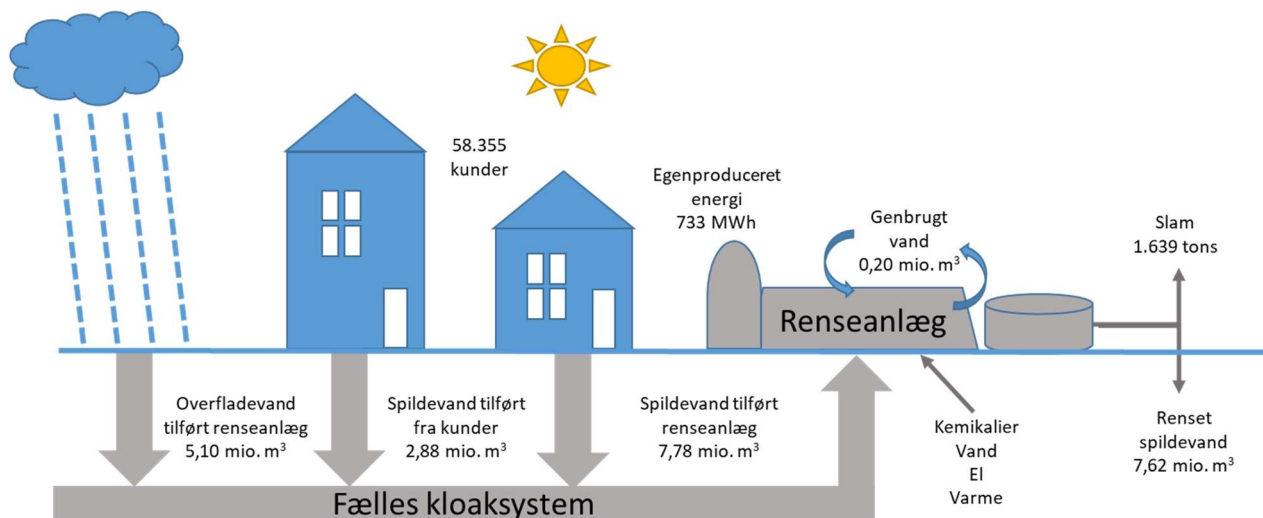

Graf viser udviklingen i solgt vand siden 2008. Fra 2020 til 2021 har der været et mindre fald i forbruget på 68.325 m³. Siden 2008 har der årligt været et gennemsnitligt fald i solgt vand på 22.273 m³ dog med en stigende tendens siden 2017.

Udviklingen i lækagetab er præget af lækagesøgning, sektionering og ledningsrenovering

Svendborg Spildevand

Opgørelse for 2021

Spildevand

Rensning af spildevand

Vi råder over 6 renselanlæg, der tilsammen modtager ca. 7,78 mio. m³ spildevand om året fra 58.335 kunder via 21.209 tilslutninger. Det vil sige, at der hver dag modtages og behandles ca. 21.331 m³ spildevand. Den modtagne mængde spildevand er fordelt med ca. 35% spildevand fra kunder og ca. 65% overfladevand. Vores primære opgave er drift af 6 renselanlæg samt kontrol af modtaget spildevand og udledt vand efter rensningsproces.

Transport af spildevand

Der transporteres ca. 7,79 mio. m³ spildevand om året via 1.036 km. spildevandsledninger. Spildevandet transporteres gennem spildevandsystemet via 161 pumpestationer og 293 minipumpestationer til renselanlæg. Regnvand opsamles i 90 bassiner så længe der er kapacitet. Hvis der ikke længere er kapacitet i regn- og spildevandsbassiner, ledes regnvandet via 105 overløbsbygværker til Svendborgsund.

I 2021 blev 1,8 km. hovedledninger renoveret og 3,1 km. nyanlagt.

Elforbrug pr. m³ spildevand
0,67 kWh

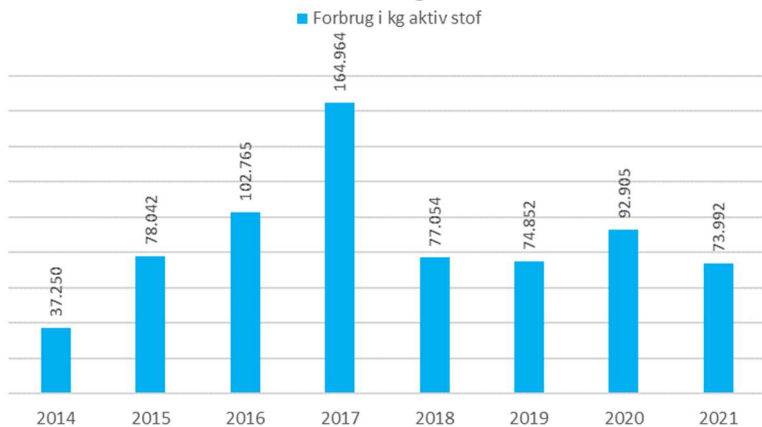
Spildevand pr. tilslutninger
127 m³

kWh pr. tilslutning
90,05 kWh

Spildevand i tal

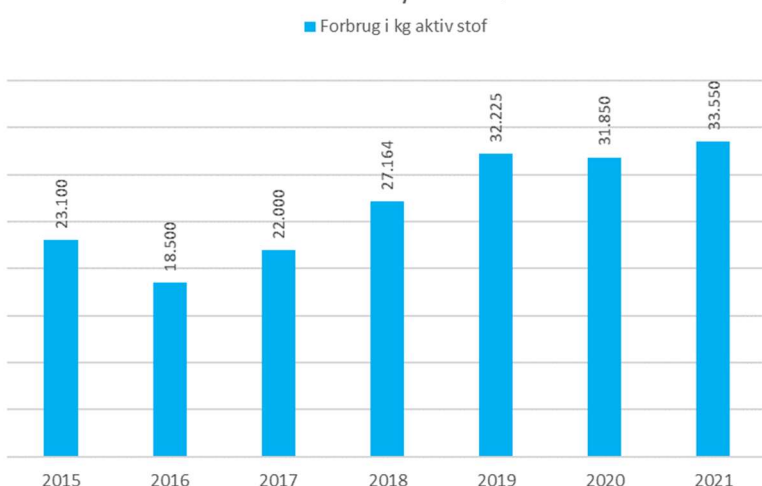
Råvarer: Fældningsmidler ialt

På renseanlæg anvendes fældningsmidlerne aluminiumklorid, jernsulfat og jernklorid til at fælde fosfor. Dvs. at fældningsmidlerne hjælper til med at separerer slam og fosfor.

Def. Kg. aktivt stof er andel af kemisk stof i opblanding

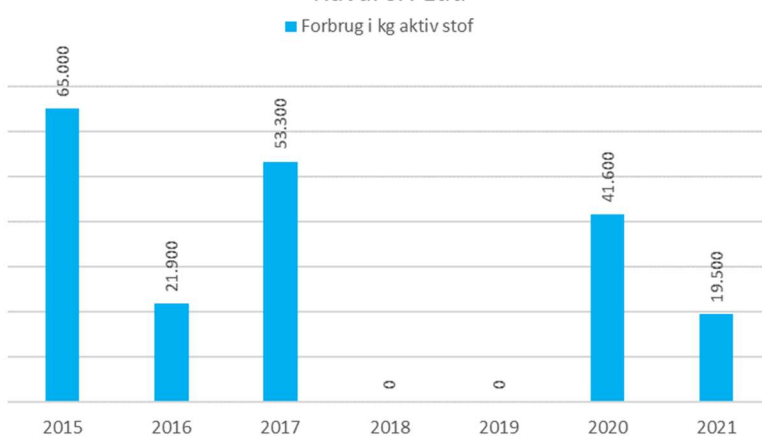
Råvarer: Polymer 50%

På renseanlæg anvendes polymer til at separerer slam og vand (afvanding). I processen binder polymer slam, så slam bedre bundfælder og nemmere kan udtages fra anlæg med en reduceret andel af vand.

Def. Kg. aktivt stof er andel af kemisk stof i opblanding

Råvarer: Lud

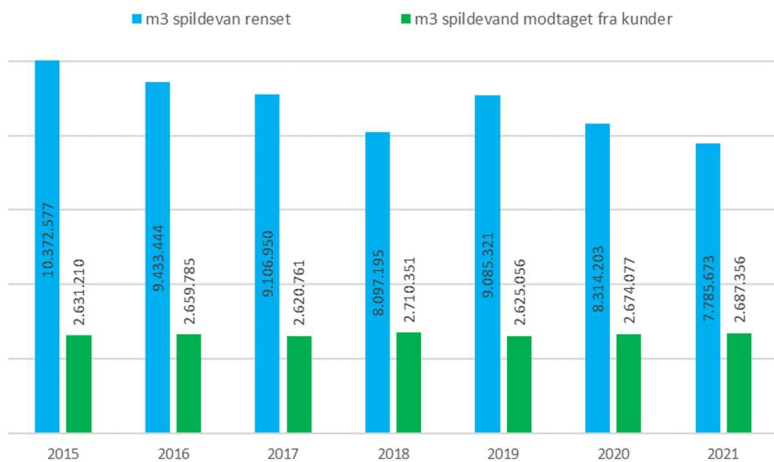
På renseanlæg anvendes lud til regulering af pH-værdi for at reducere lugtgener.

Def. Kg. aktivt stof er andel af kemisk stof i opblanding

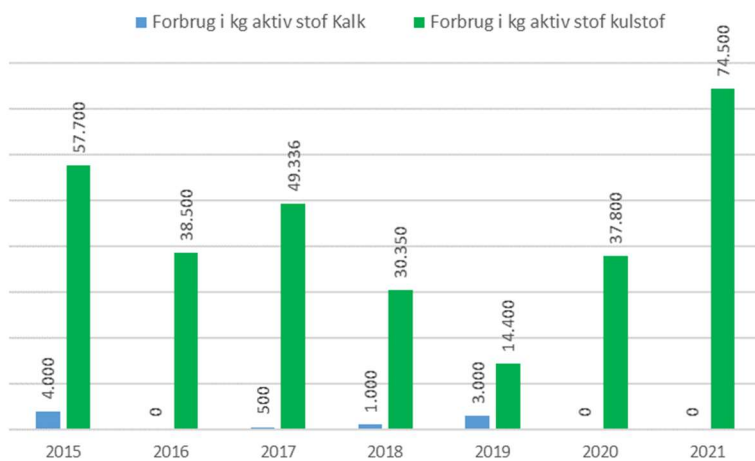

Spildevandsmængder

På renseanlæggene modtages en blanding af overfladevand samt spildevand fra kunderne. Andelen af spildevand fra kunderne udgør ca. 35% af den samlede spildevandsmængde modtaget på renseanlæggene.

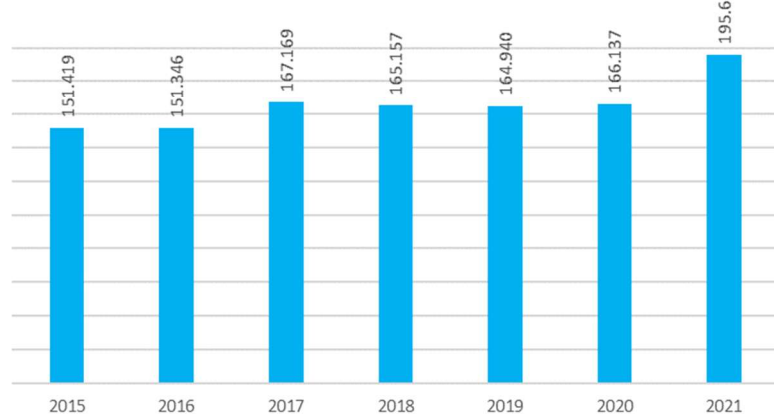
Procesoptimerende kemikalier

På renseanlæg anvendes midlerne kalk og kulstof (eddikesyre) til optimering af renseprocessen. Kulstof tilsættes den biologiske proces for at begrænse udledt stofmængde, primært af Nitrat.

Def. Kg. aktivt stof er andel af kemisk stof i opblanding

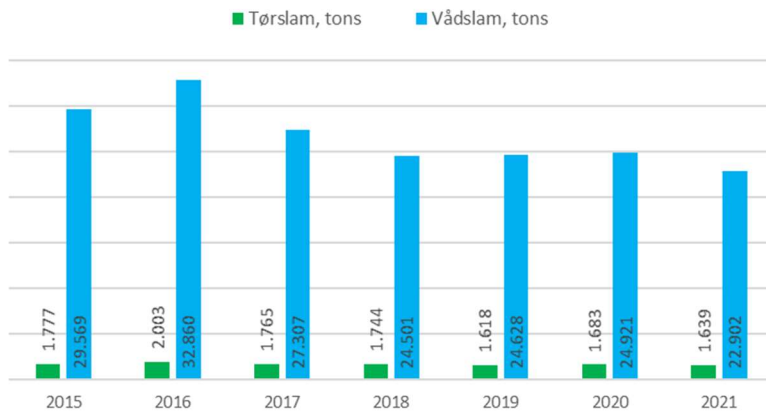
Genbrugt vand fra renseanlæg i m³

På renseanlæg genanvendes vandet i processerne. Dette gøres for at spare på forbruget af rent vand.

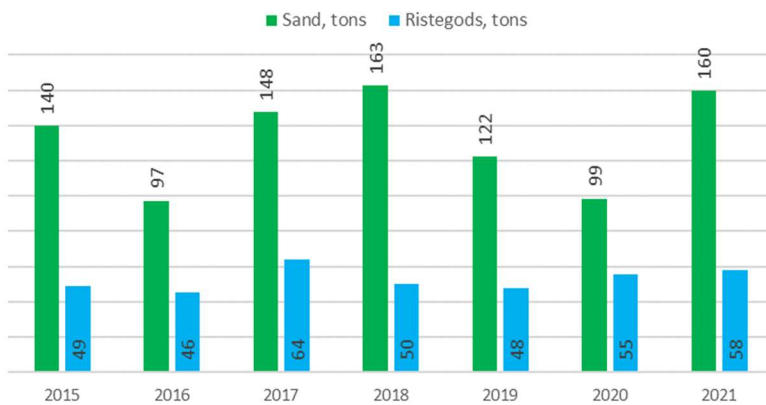

Slam fra renselanlæg

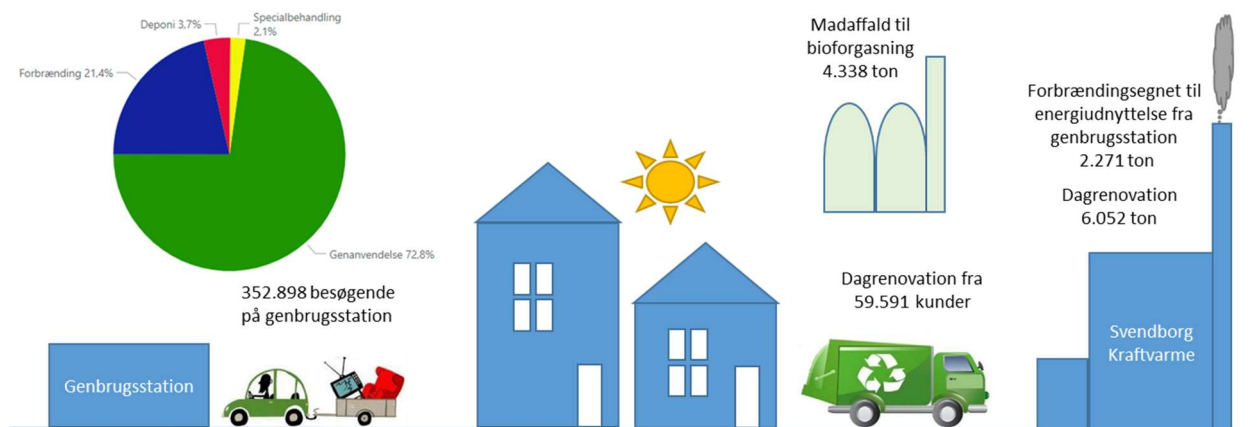
På renselanlæg frembringes biproduktet slam. Renseprocessen samler affaldsstofferne som slam.

Sand og ristegods fra renselanlæg

Når det urensede spildevand kommer til renselanlæg, fjernes det synlige affald som fx kviste, papir og plast på ristene. Sand og grus fjernes i sandfanget.

Svendborg Affald

Opgørelse for 2021

Dagrenovation

Vi indsamler dagrenovation hos 29.355 husstande, som genererede 6.052 tons dagrenovation samt gjorde udrulningen af de nye affaldsordninger, i slutningen af 2020, at der blev udsorteret 4.338 tons madaffald i 2021. Vores indsamling af husstandsaffald dækker hele Svendborg kommune, svarende til et areal på ca. 104 km².

Genbrugsstation

Vi råder over 2 genbrugsstationer, en i Svendborg og en i Hesselager. Der er tillige 3 mindre genbrugsstationer på henholdsvis Drejø, Skarø og Hjortø. Den samlede mængde affald, der blev afleveret på genbrugsstationerne, var 31.999 tons. De 2.271 tons blev sendt til energiuudnyttelse på Svendborg Kraftvarme. Genbrugsstationerne i Svendborg og Hesselager blev besøgt 352.898 gange i løbet af året.

Øvrige ordninger

Vi indsamler affald via storskraldsordningen 12 gange årligt. Storskraldsordningen indsamlede 851 tons affald fra private husholdninger. Ultimo december 2020 blev ordningen for miljøstationer nedlagt og fraktioner fra miljøstationerne indsamles nu ved husstandene via ny ordning for husstandsindsamlet affald.

Den generelle genanvendelsesprocent for alle ordninger, var i 2021 på 72,8%.

Total antal tons affald
52.122 tons

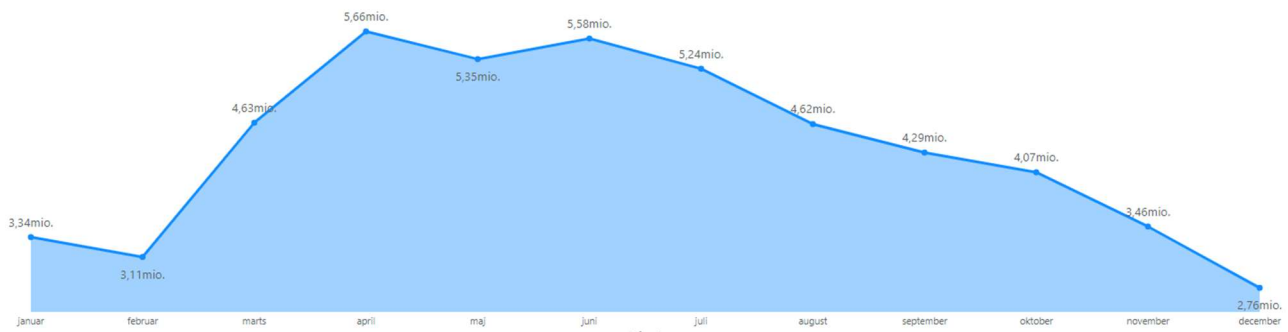
Affald pr. husstand
1.330 kg.

Genanvendelsesprocent
72,8%

Affald i tal

Fordelt over året var udviklingen i affaldsmængder, på genbrugsstationerne, som nedenstående graf. Generelt modtager vi de største mængder i foråret og sommer, hvilket primært skyldes store mængder affald fra bygge- og anlægsbranchen samt affald fra grønt vedligehold. Dog ser vi en lidt atypisk fordeling over året på grund af Coronarestriktioner.

I 2021 var de mængdemæssige 5 største fraktioner:

Fraktion	%-andel
Have- og parkaffald	21,3%
Dagrenovation	11,6%
Tegl og beton	10,6%
Jord	9,3%
Madaffald	8,3%

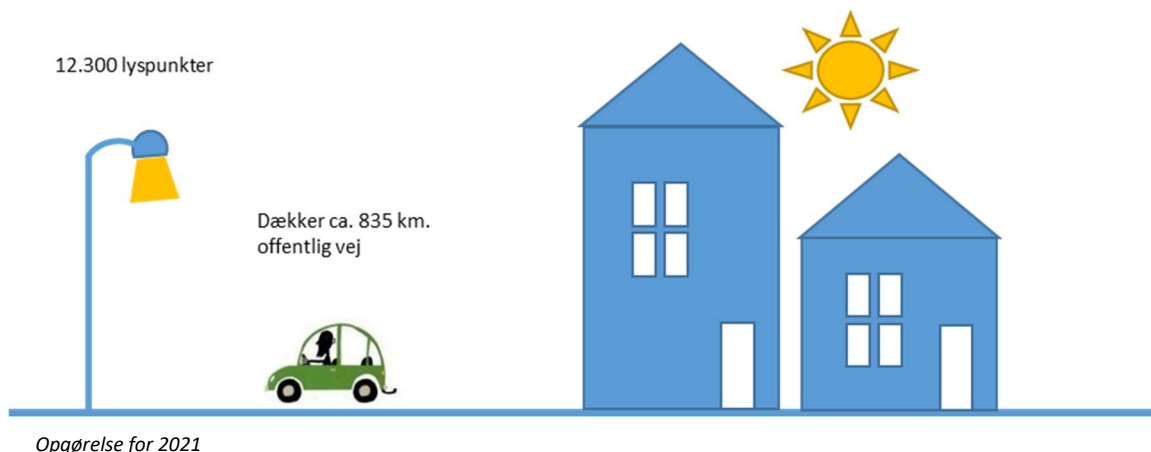
Samlet repræsenterer de 5 største fraktioner 61,1% af den mængde affald.

Den samlede mængde affald blev sendt til modtageanlæg med henblik på slutbehandling. Den overordnede fordeling mellem de enkelte behandlingsformer ses herunder.

Behandling	Andel i 2021		Andel i 2020
	Tons	%	%
Genanvendelse	37.937	72,8%	61,9%
Forbrænding	11.164	21,4%	33,5%
Deponi	1.924	3,7%	3,4%
Specialbehandling	1.097	2,1%	1,2%

Overordnet oplever vi en væsentlig højere genanvendelsesprocent i 2021, som overvejende skyldes de nye affaldsordninger. Primært andelen af organisk affald, som nu går til genanvendelse bidrager til den højere genanvendelsesprocent.

Svendborg Vejbelysning

Vejbelysningen i Svendborg Kommune omfatter ca. 12.300 lyspunkter. Den er fordelt på ca. 835 km offentlig vej, hvor der belyses indenfor bymæssig bebyggelse samt på cykel- og gangstier.

Vejbelysning skal forbedre trafiksikkerheden, den skal give tryghedsfølelse og komfort for trafikanterne. Den skal samtidig følge og overholde regler og lovgivning for vejbelysning på offentlige veje.

I 2013 blev der politisk godkendt en belysningsplan for vejbelysningen. Planen er gældende i 10 år.

Belysningsplanen omhandler bl.a. målsætninger, kriterier for belysning i land og i by, valg af belysningstyper (LED-belysning), grundlag og planer for renovering og energioptimering af belysning samt drift og vedligeholdelse.

I henhold til vedtagne belysningsplan, gældende for perioden 2013 til 2023, er der opstillet følgende målsætninger:

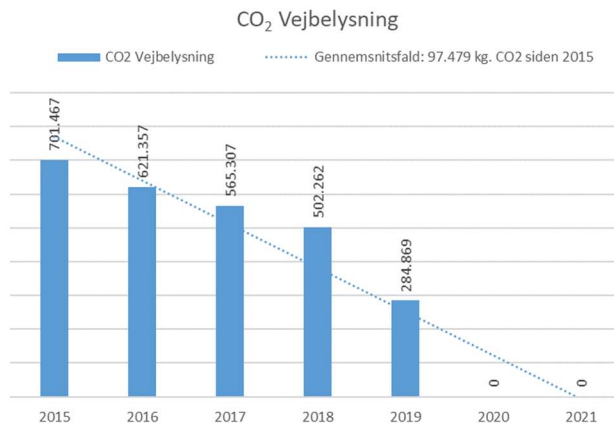
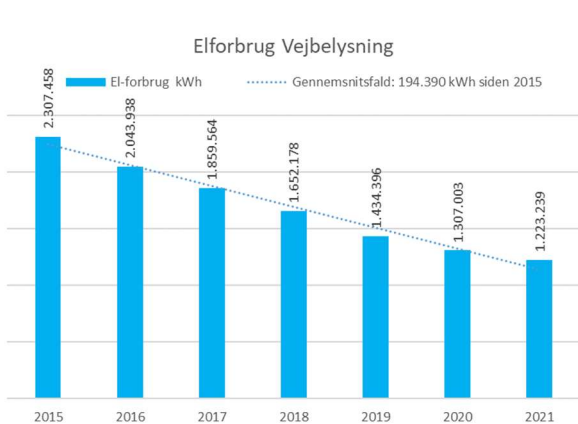
- Renovere og energioptimere alle energikrævende armaturer, i alt ca. 49% inden 2020. Lyspunkterne udskiftes til ny LED-belysning
- Kabellægning af ca. 20 km luftledninger inden 2021
- Udskiftning af de resterende træ-, gitter og ældre rørmaster inden 2023
- Fra 2013 at opnå en energibesparelse på ca. 1 mio. kWh indenfor 8 – 10 år, samt udlede mindre CO₂

Totalt elforbrug
1.223.239 kWh

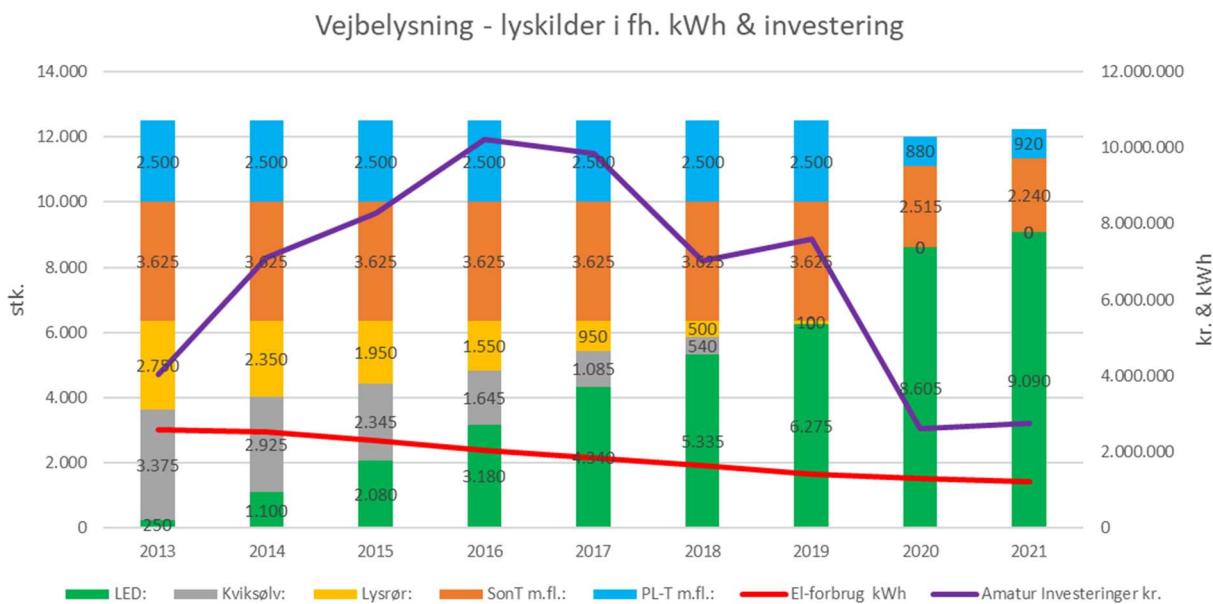
Antal lyspunkter
12.300 stk.

kWh pr. lyspunkt
99,86 kWh

Vejbelysning i tal

I 2013 var andelen af LED-lyskilder ca. 2%. I 2021 er ca. 74% af lyskilder skiftet til LED-lyskilder. Den løbende udskiftning af lyskilder har resulteret i en væsentlig besparelse i elforbruget svarende til en gennemsnitlig årlig besparelse på 194.390 kWh siden 2015.

Kabellægning

I udgangspunktet for belysningsplanen var der 2013 ca. 20 km. luftledninger. Målsætningen er at disse 20 km. luftkabler skal kabellægges inden 2021. I 2021 var alle luftkabler kabellagt.

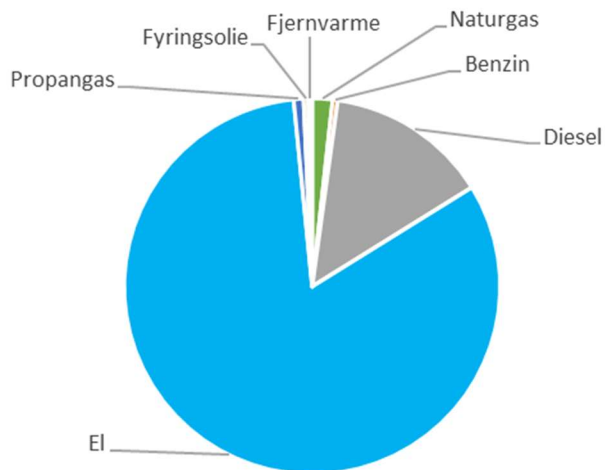
Master

I 2019 var alle træmaster udskiftet til nye rørmaster. Ældre gitter- og rørmaster vil løbende blive skiftet efter stand og ælde. I 2021 var således 97% af alle master rørmaster.

Klima og miljø

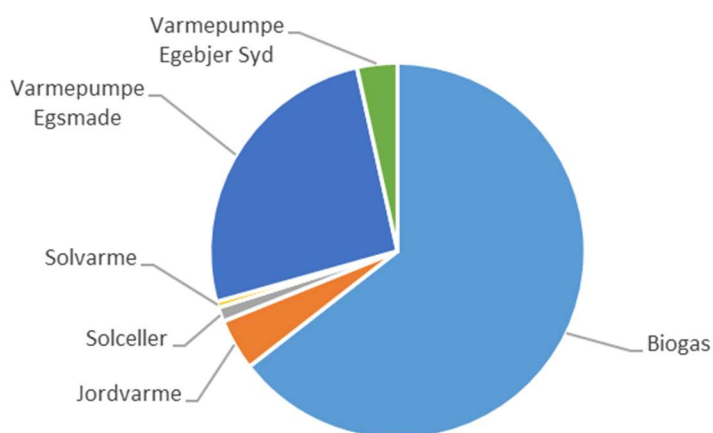
Energiforbrug i kWh

Det samlede energiforbrug i 2021 var på 9.337 MWh. El er den største energikilde som vægter med ca. 82% af det samlede energiforbrug.

Vores investeringer i grønne energiproduktioner såsom biogas, jordvarme, solvarme, solcelleproduktion, varmegenindvinding fra ventilation samt varmepumpe-løsninger har bidraget til reduktion af CO₂-udledning, eftersom denne energi enten kommer fra CO₂ neutral energi (sol, vind, jordvarme ol.) eller fra organisk omsætning (biogas), som har bundet CO₂ allerede én gang. Derfor anses disse energiformer generelt som CO₂-neutrale. Disse energiformer har bidraget til at vi har reduceret den samlede CO₂ udledning.

Energiproduktion i kWh

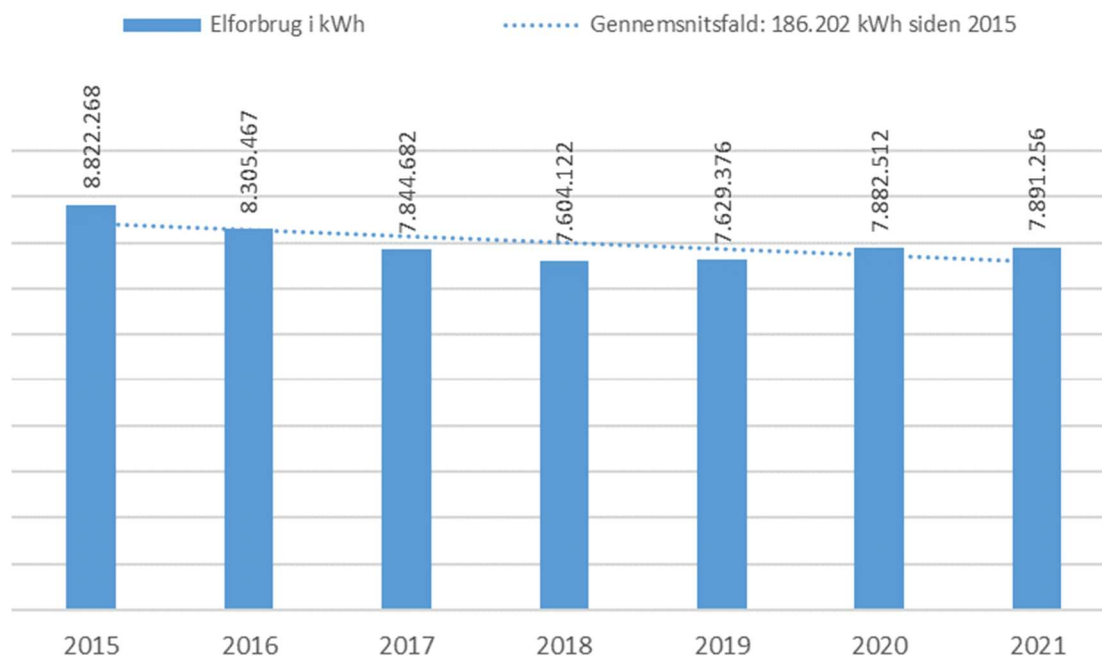
Vi har en egenproduktion af energi svarende til 826 MWh. I 2021 repræsenterede den egenproducerede energi ca. 9,7% af vores samlede energiforbrug.

Elforbruget er generelt faldende over den 5-årige periode, der afrapporteres for. Tendensen viser et gennemsnitsfald på 186 MWh pr. år. Vores energisparetiltag sker blandt andet ved optimering af vandtryk i vandledningsnettet, en løbende energioptimering af pumpedriften, ved udskiftning til mere effektive teknologier, udskiftning af lyskilder til LED, implementering af grønne energiformer samt vores generelle fokus på styringsoptimering i alle processer.

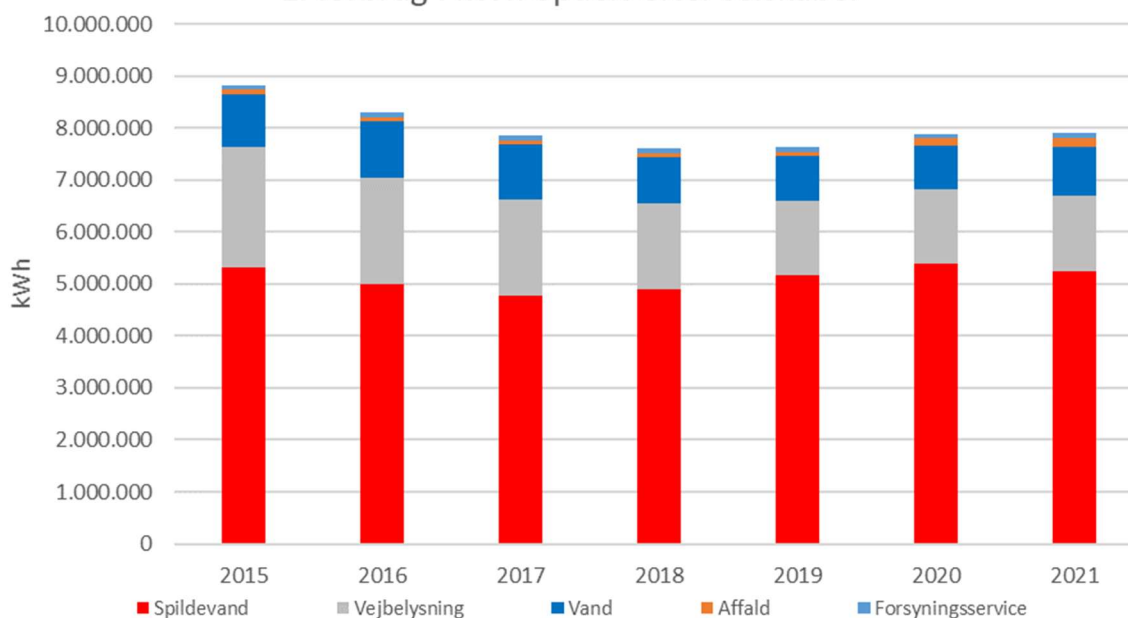
Energi

El forbrug i kWh

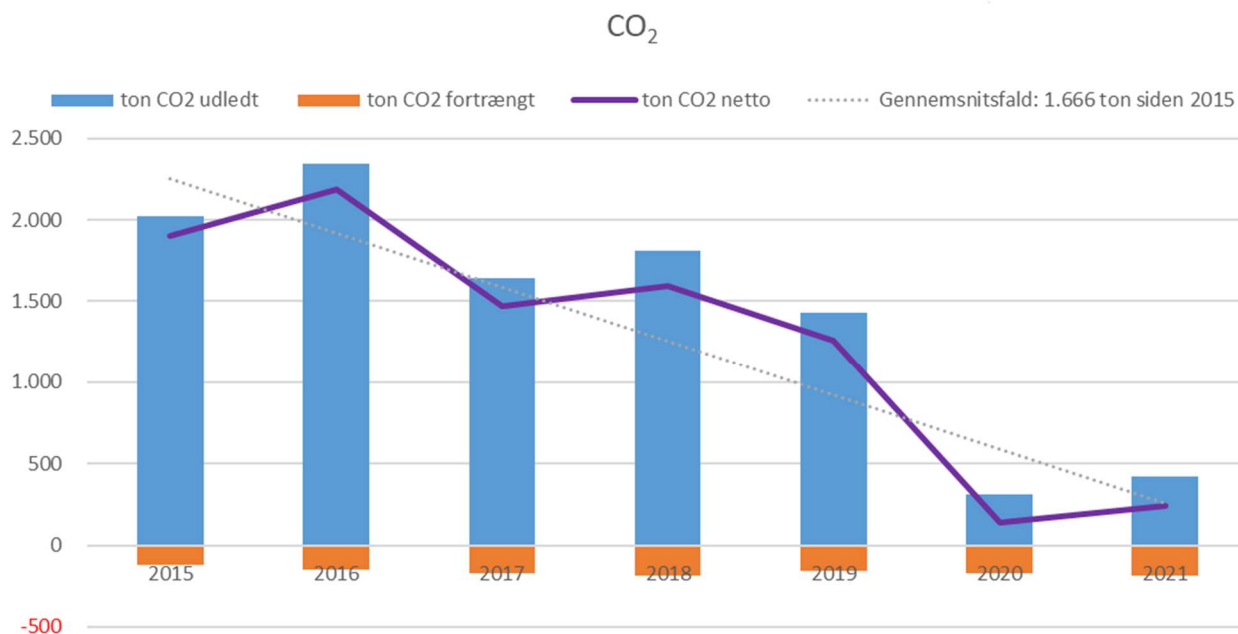

El forbrug i kWh opdelt efter selskaber

Side 2015 har elforbruget været faldende dog med en minimal stigning i 2020 og 2021, der primært er forårsaget af en meget våd start på året, der har givet et øget elforbrug i spildevandsselskabet. Øvrige selskaber ligger på samme niveau eller under de foregående år.

Herover ses vores samlede CO₂-udledning. Heri indgår naturgas, benzin, diesel, el, propangas og fyringsolie fratrukket egenproduceret CO₂-neutral energi. På trods af løbende udvidelser af anlæg og større klimamæssige udfordringer har CO₂-udledningen været faldende over årene. CO₂-udledningen er faldet 87% siden 2015. I perioden 2016-2019 ses et væsentligt fald i CO₂-udledningen som primært skyldes en kraftig reduktion i CO₂-kvotienten for den generelle el-deklaration. Fra 2020 har vi indkøbt el fra vedvarende kilder og har derfor reduceret vores CO₂-udledning væsentlig gennem CO₂-neutral el. I 2021 stiger vores udledning af CO₂, som primært skyldes en udvidelse af vores vognpark med en ekstra slamsuger, en ekstra bil til indsamling af plast ved husstande samt overtagelse af genbrugsbil-ordningen fra Marius Pedersen med tilhørende biler.

Den egenproducerede energi er fortrinsvis varmeproduktion (93%). Den største varmeproduktion sker ved at udnytte den energi, der er bundet i spildevandet. Vi producerer biogas ved at forgasse slam og udnytter den varme, der er i spildevandet gennem varmepumper. Alt i alt generede vi 771 MWh varme i 2021.

Vi arbejder løbende med initiativer, der skal begrænse den miljømæssige belastning af vores aktiviteter.

De 5 strategiske pejlemærker

SUNDHED OG BEVARELSE AF LIVSGRUNDLAG

I 2020 har Svendborg Kommune, Naturstyrelsen samt Vand & Affald indgået en samarbejdsaftale om statslig skovrejsning indenfor oplandet til Skovmølleværket. Med samarbejdsaftalen er det målet at erhverve op til 540 hektar jord med henblik på skovrejsning over en periode på 20 år. Formålet med skovrejsningen er at beskytte grundvandet indenfor oplandet til Skovmølleværket, binde CO₂ fra atmosfæren, øge biodiversiteten og give flere rekreative muligheder for borgerne i Svendborg Kommune.

I 2020 har parterne bag skovrejsningsprojektet søgt og fået tilsagn om multifunktionel jordfordeling via den nye statslige støtteordning. Status i 2021 er, at Landbrugsstyrelsen er i fuld gang med forhandlingerne med lodsejerne i forbindelse med den multifunktionelle jordfordeling. Der er fokus på at finde erstatningsjord til de lodsejere, der ønsker dette. Om alt går vel, kan den første af flere jordfordelinger gennemføres i foråret 2022.

En af de store udfordringer, som vi håndterer i hverdagen, er de seneste års fund af pesticidrester i grundvandet. I Danmark er der en lav grænse for, hvad drikkevandet må indeholde. Vi arbejder konstant på at sikre det gode drikkevand, der ikke indeholder pesticidrester, som ligger over grænseværdierne samtidig med at vores indvinding også skal tage hensyn til bl.a. forsyningssikkerhed og naturen ved vores kildepladser. I den forbindelse har Svendborg Kommune gennemført en risikovurdering af boringsnære beskyttelsesområder som skal danne grundlaget for en kommende strategi for grundvandsbeskyttelse.

KLIMA OG RESSOURCER

Inden for affalds- og spildevandsområderne vil der de kommende år være yderligere fokus på øget ressourceudnyttelse og cirkulær økonomi: Spildevand ses i stigende grad som ressourcevand, hvorfra der kan hentes energi og værdifulde næringsstoffer. Affald betragtes som råvarekilde og energiresource. Klimaproblematikker kræver samtidig, at vi optimerer vores anlæg, drift og processer i forhold til reduktion af drivhusgasser.

Inden for affaldsområdet er der øget fokus på ressourceudnyttelse og cirkulær økonomi, og der er sket store ændringer i 2020, idet vi har udrullet nye affaldsordninger for private husstande og sommerhuse, samt alle kommunale institutioner (børnehaver, skoler, plejecentre, rådhus, etc.). Det betyder, at alle nu har beholdere ved husstanden til pap, papir, glas, metal, madaffald og restaffald.

Udrulningen foregik i efteråret 2020, og vi kan nu se effekten af de nye ordninger. Således indsamlede vi 48 % mindre restaffald til forbrænding i 2021. I stedet for at ende i restaffald til forbrænding, er affaldet kommet videre i kredsløbet som nyt pap, papir, glas, metal eller plast, eller det er sorteret som madaffald og blevet til biogas og gødning.

Sortering af madrester er nyt i Svendborg Kommune. Ikke desto mindre indsamlede vi 4.338 tons madaffald i løbet af 2021.

Op til julen 2020 kom en ny affaldsbekendtgørelse, der pålægger kommunerne at indsamle 10 forskellige affaldsfraktioner ved husstanden. Vi var en af 10 kommuner, der levede op til kravene pr. 1. juli 2021. I 2021 indsamlede vi således 10 af de 10 fraktioner, som var beskrevet i den nye affaldsbekendtgørelse. Ny ordning for husstandsindsamlet tekstil skal, på landsplan, være implementeret inden 1. januar 2023.

Ressourceplanen "Danmark uden affald" sætter som mål, at kommunerne skal indsamle 50% af materialerne glas, metal, pap, papir, plast, madaffald og træ til genanvendelse. I Svendborg har vi sat barren en smule højere og sigter efter 55% indsamling. I 2021 opnåede vi en genanvendelsesprocent, efter ressourceplanen på 58,7%.

I forbindelse med udviklingen af en central del af Svendborg havn er et attraktivt område blevet udlagt til opførelse af boliger, uddannelsesinstitutioner og erhverv. Dette område var tidligere industrihavn og oprindeligt var der her udløb fra byens kloaknet. Der er tillige etableret en pumpestation og et bassin, som dels opmagasinerer vand fra det fælleskloakerede opland og dels sikrer, at dette pumpes til Svendborg Centralrenseanlæg, som er placeret udenfor byen.

I forbindelse med etablering af boliger, uddannelsesinstitutioner og erhverv i området skal der ske en omfattende tilpasning af de eksisterende installationer og anlæg. For at reducere gener fra spildevandssystemet, hvor lugt og logistik vil være væsentlige komponenter, er der, af ovennævnte grunde samt for at imødegå de fremtidige udfordringer med klimatilpasning, truffet beslutning om at etablere en ny pumpestation på havnen.

Illustration af hovedpumpestations placering samt arkitekttegning af pumpestation hvor den udvendige trappe er integreret i facaden

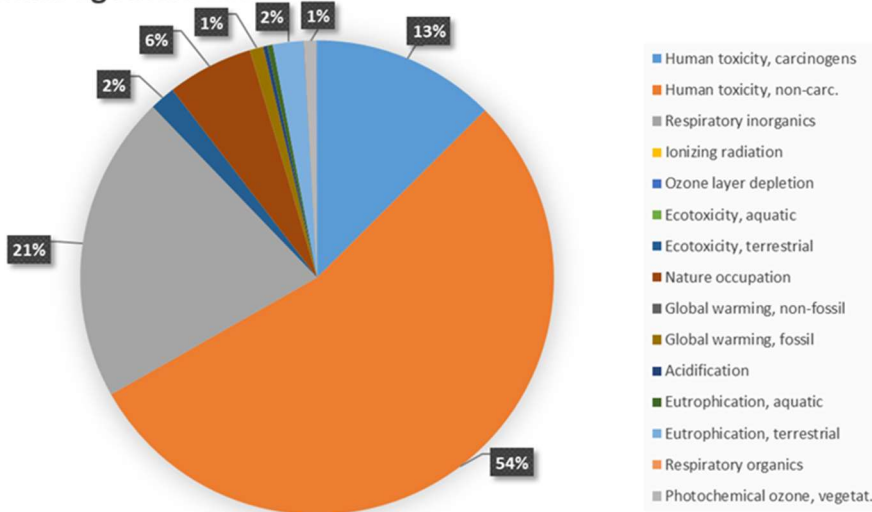
Det forventes at den nye pumpestation vil være i drift i 2024.

Livscyklus

Vi har siden 2018 arbejdet fremadrettet med livscyklusperspektivering (LCP) af de miljøforhold, der redegøres for i ansvarlighedsrapporten. En LCP betragter hele livscyklussen fra råvarefremstilling til slutbehandling. Denne LCP er beregnet på driftsselskabernes aktiviteter for året 2021. Resultatet viser miljøpåvirkningernes fordeling i procent.

Vand og Affald 2021

Positiv = belastning

Negativ = aflastning (mindsket belastning)

Vand og Affald samlet:

Samlet set har Vand og Affald påvirket miljøet 15% mindre i 2021 sammenlignet med 2020 og 24% mindre end i 2019. Dette skyldes især effekten af den nye affaldssortering, som igangsattes i 4. kvartal i 2020. Non-carcinogener (54%) og uorganiske luftpartikler (21%), hvoraf størstedelen stammer fra henholdsvis den tilbageværende affaldsforbrænding (non-carcinogener) og spildevandsrensning (uorganiske luftpartikler), udgør nu de største procentvise miljøpåvirkninger i 2021.

Global opvarmning er af modeltekniske årsager ikke med i årets livscyklusperspektivering, og der henvises til side 25 i denne publikation.

Svendborg Vand:

Den primære miljøpåvirkning til produktion og distribution af vand stammer fra energiforbrug til pumpning og bygge/anlægsaktiviteter og -produkter, som medvirker til global opvarmning. Se side 25 i denne publikation.

Non-carcinogener:
Ikke-kræftfremkaldende stoffer

Global opvarmning: drivhuseffekter

Uorganiske stoffer:
Stoffer, der påvirker åndedrættet

Non-carcinogener:
Ikke-kræftfremkaldende stoffer

Uorganiske stoffer:
Stoffer, der påvirker åndedrættet

Svendborg Spildevand:

Den største miljøpåvirkning stammer fra uorganiske stoffer fra fremstilling af beton, stål og plastik til rør- og bygningsanlæg, samt energiforbrug til transport og rensning af spildevand.

Næringsstofudledning til vandmiljøet udgør 1% af Svendborg Spildevands påvirkning, og totalt set 0,4% af Vand og Affalds samlede miljøpåvirkning.

Svendborg Affald:

Non-carcinogener fra den tilbageværende affaldsforbrænding er den nu reducerede, men stadig den procentvis største miljøpåvirkning, som med den nye affaldssortering i 2021 er reduceret med 23% fra 2020 og 31% fra 2019.

Svendborg Vejbelysning:

Med den fortsatte udskiftning af armaturer til LED-belysning, har vi i 2021 opnået en reduktion på 7% i global ift. global opvarmning 2020. Se s. 25.

FÆLLESSKABER OG SAMARBEJDE

De områder, vi arbejder med hos VA, vedkommer os alle. Vi ønsker at udbrede viden om vores arbejdsområder og de udfordringer, som knytter sig dertil, for på den måde at synliggøre sammenhængen mellem hverdagens adfærd og resten af den verden, vi er en del af.

Her spiller kommunikation og undervisning en vigtig rolle. Gennem vores skoletjeneste tager vi imod besøgende i alle aldre på genbrugsstationer, renseanlæg og vandværker. Det er primært grundskolen og gymnasiet, der besøger vores anlæg, men alle interesserede grupper er velkomne. Derudover tilbyder vi at komme på besøg i børnehaver og på skoler.

Til trods for at skoletjenesten i en lang periode har været udfordret af COVID-19, har vi heldigvis stadig kunnet mærke en stor interesse for at komme og besøge os i de perioder, hvor vi har haft åbent for besøgende.

Som virksomhed ønsker vi at indgå i samarbejder på mange niveauer og på tværs af traditionelle skel.

I forbindelse med VA's etablering af et nyt vandværk som erstatning for det nuværende Skovmølle Vandværk ved Skårupøre, kigger vi på mulighederne for at forbedre rammerne for undervisning i vand, spildevand og klimatilpasning. Der er dog rig mulighed for at tænke aktiviteterne endnu bredere, og vi er derfor i gang med at inddrage andre interessenter mhp. at skabe et større formidlings- og kompetencecenter med fokus på natur, vand og klima.

Inden for affaldsområdet samarbejder vi med forskellige velgørende organisationer om direkte genbrug på vores genbrugsstation. De genstande, som organisationerne ikke er interesserede i, stilles gratis til rådighed for vores kunder.

Ved at udbrede viden om vores arbejdsområder og udfordringer, tror vi på, at vi kan være med til at skabe en endnu stærkere interesse og forståelse for det ansvar, vi alle har for at passe på vores fælles ressourcer. En måde at få udbredt denne viden på er ved at deltage i arrangementer i bybilledet, hvilket er baggrunden for, at vi i 2022 vil være til stede på Landsstævnet. Her vil vi sætte fokus på vigtigheden af, at vi i fællesskab med vores kunder er med til at passe på noget, der er større end den enkeltes behov og ønsker, så vi sammen kan værne om vores fælles klode.

Samarbejder og netværk

Nedenfor ses nogle af vores samarbejdspartnere og -netværk.

SamAqua A/S

SamAqua A/S er et fællesselskab, som varetager opgaver som løn, indkøb, udbud, IT og kommunikation. Vi er medejer af selskabet SamAqua A/S med en ejerandel på 23,5%. Ejer kredsen består samlet af 14 forsyningselskaber med varierende ejerandele.

EnergiPlan Fyn

9 fynske kommuner samt Fjernvarme Fyn, Energi Fyn og Nature Energy, har sammen skabt et fælles vidensgrundlag, et fælles verdensbillede og en fælles vilje mod et fossilfrit energisystem i 2050.

Go2Green

GO2Green er en nonprofitorganisation med det mål for øje at reducere energiforbrug, skåne miljøet og bane vej for bæredygtig vækst, primært i det sydfynske område.

Danish Water Technology Group

Danish Water Technology Group er en del af Dansk Eksportforening - den største arrangør af eksportnetværk i Danmark med omkring 600 medlemsvirksomheder. Den danske vandteknologi samler disse leverandører i et stort netværk, hvilket gør det til din genvej til leverandører med masser af know-how. De danske leverandører opererer inden for alle facetter af vandindustrien, hvad enten det er grundvand, drikkevand, procesvand, spildevand, urbane vandspørgsmål osv.

Dansk Affaldsforening *(Interesseorganisation for affald)*

Dansk Affaldsforening er en politisk styret interesseorganisation bestående af kommunale affaldsenheder. Dansk Affaldsforening skal fremme medlemmernes interesser på affaldsområdet. Dansk Affaldsforening har 53 medlemmer bestående af kommuner, fælleskommunale affaldsselskaber og modtagestationer i Danmark og på Færøerne.

DAKOFA *(Interesseorganisation for affald)*

Dansk Kompetencecenter for Affald og Ressourcer (DAKOFA) er en selvejende medlemsorganisation og kompetencecenter for hele den danske affalds- og ressourcesektor.

DANVA *(Interesseorganisation for vand og spildevand)*

DANVA er interesseorganisationen for alle, der arbejder professionelt med vand og spildevand. Foreningen er en selvstændig nonprofit forening, finansieret af medlemmerne og ved indtægtsdækket virksomhed.

Relevante Erfa-grupper

VA's medarbejdere deltager i flere relevante Erfa-grupper med henblik på at få ny viden og samarbejde samt at delagtiggøre andre i vores viden gennem vidensdeling.

SOCIALT ANSVARLIG VIRKSOMHED

Som offentligt ejet forsyningsvirksomhed har vi et særligt samfundsansvar. Det betyder bl.a., at vi skal lytte og reagere på kundernes behov, være med til at udvikle vores lokalområde og bidrage til et mangfoldigt samfund. Tillige har vi et etisk ansvar for at gebærde os på en måde hvor vores interessenter synes vores adfærd og virke er til gavn for det samfund vi opererer i ved at tænke langsigtet, have vores kunders behov og ønsker for øje fremfor en kortsigtet tilgang, hvor løsninger kan have en kortvarig relevans og gavn.

Vi investerer i infrastruktur og tjenesteydelser, der primært stilles til rådighed for offentligheden gennem en forretningsmæssig eller vederlagsfri indsats. I vores årsrapport for 2021 kan man læse mere om selskabets økonomiske forhold.

VA er ejet af fællesskabet, og vi løser vores arbejdsopgaver i fællesskabets interesse. I overensstemmelse hermed synes vi, det er vigtigt at stille viden om vores arbejdsområder til rådighed for borgerne i Svendborg Kommune. Derfor tilbyder vi skoler, institutioner, foreninger og andre interesserede viden om rent drikkevand, rensning af spildevand og miljørigtig håndtering af affald. Vi tilbyder undervisning og rundvisninger på vores anlæg og uddeler gratis undervisningsmateriale, der knytter sig til de fokuspunkter, vi arbejder med hos VA.

Netop VA's tilbud om at komme ud og besøge vores forskellige anlæg og høre mere om vores arbejdsområder og udfordringer, er med til at skabe en endnu stærkere interesse og forståelse for vores fælles ansvar for at passe på vores Jord – vores fælle.

I 2021 har vi på trods af Coronarestriktioner kunne byde 651 besøgende velkommen på vores anlæg. I takt med at Coronarestriktioner lempes håber vi igen at kunne åbne for besøgende og vi ser frem til at antallet af besøgende forhåbentligt vil fortsætte med at stige i de kommende år i takt med, at vi bliver ved med at videreudvikle vores undervisningstilbud.

Vi er arbejdsplads for 88 enestående mennesker, der dag efter dag investerer deres tid og kræfter i VA. Derfor er det vores ansvar at sikre en arbejdsplads, hvor vores medarbejdere trives og udvikler sig som hele mennesker. Når medarbejderne trives, gør virksomheden det også.

I 2021 fratrådte 2 medarbejdere og vi bød velkommen til 10 nye medarbejdere.

Screening af det psykiske arbejdsmiljø er foretaget, og der arbejdes nu løbende med handleplaner i de enkelte teams. Generelt er der god trivsel på virksomheden.

Medarbejderdemografien er illustreret nedenfor.

Samlet arbejdsstyrke fordelt på beskæftigelsestype og geografisk placering

Geografi 2020	Ledelse	Admin.	Anlæg	Drift	Samlet
Ryttermarken	4	18	9		31
Renseanlæg				11	10
Genbrugspladser				27	25
Øvrige				19	18
Samlet	4	18	9	57	84

Personalefordeling på aldersgruppe og køn

Mænd			Kvinder		
Alder	Antal	%	Alder	Antal	%
< 30 år:	1	1,8%	< 30 år:	2	3,7%
30-50 år:	15	24,6%	30-50 år:	12	40,7%
>50 år:	43	73,7%	>50 år:	15	55,6%
Samlet	59	100%		29	100%

Vi lægger stor vægt på faglig og personlig udvikling for alle medarbejdere. Hver medarbejder aftaler sammen med nærmeste leder en individuel udviklingsplan ved de årlige værdisamtaler. Samtalerne sikrer et frirum i en travl hverdag til at drøfte trivsel, opgaver og efteruddannelse samt rammer, forventninger og kompetencer i forhold til vores værdier.

Uddannelses- og jobskabelsesinitiativer

Type	Admin.	Anlæg	Vand	Spildevand	Affald
Elever/lærlinge				1	1
Jobpraktikanter				1	1
Jobprøvning					
Samfundstjeneste					
Flexjob			1	2	
Løntilskud					

Som en del af vores samfundsansvar tilbyder vi uddannelses- og praktikforløb samt arbejdsprøvning til at understøtte mennesker, med forskellig tilknytning til arbejdsmarkedet, i at forbedre deres tilknytning til arbejdsmarkedet.

Vi støtter også op om de lokale uddannelsesinstitutioner ved at indgå i opgave- og projektsamarbejde med studerende.

ØKONOMISK ANSVARLIG VIRKSOMHED

VA er ejet af fællesskabet og derfor ikke sat i verden for at tjene penge, men for at få det bedste ud af de midler, som fællesskabet betror os. Vi har en vigtig opgave i at forvalte fællesskabets ressourcer bedst muligt og synliggøre økonomiske prioriteringer og konsekvenser for vores kunder.

Vores vigtigste økonomiske bidrag til samfundet sker gennem tilvejebringelse af løsninger til at sikre en høj kvalitet, pålidelighed og sikkerhed i forsyningen af vand, spildevand, affald og vejbelysning som service i Svendborg Kommune.

Vores investeringer i infrastruktur er med til at øge sikkerheden, stabiliteten og sundheden i vores samfund. Nøgletal for vores direkte genererede og fordelte økonomiske værdier til omsætning, driftsomkostninger, aflønning af medarbejdere, investeringer i samfundet samt over/underdækning.

Over en 5-årig periode kan vores overordnede økonomi beskrives ved nedenstående hoved- og nøgletal:

Målepunkt	Realiseret 2021	Realiseret 2020	Realiseret 2019	Realiseret 2018	Realiseret 2017
Nettoomsætning (tkr.)	209.238	196.198	192.610	192.924	174.624
Egenkapital (tkr.)	1.480.674	1.457.741	1.403.496	1.385.990	1.364.744
Investeringer (tkr.)	48.562	87.205	67.618	66.767	49.379
Soliditetsgrad	69,5%	68,0%	67,4%	67,2%	69,3%

* Selskabet Svendborg Vejbelysning A/S blev overdraget fra Svendborg kommune d. 25. maj 2018, hvilket har betydet at de økonomiske nøgletal ikke vil være direkte sammenlignelige med foregående år.

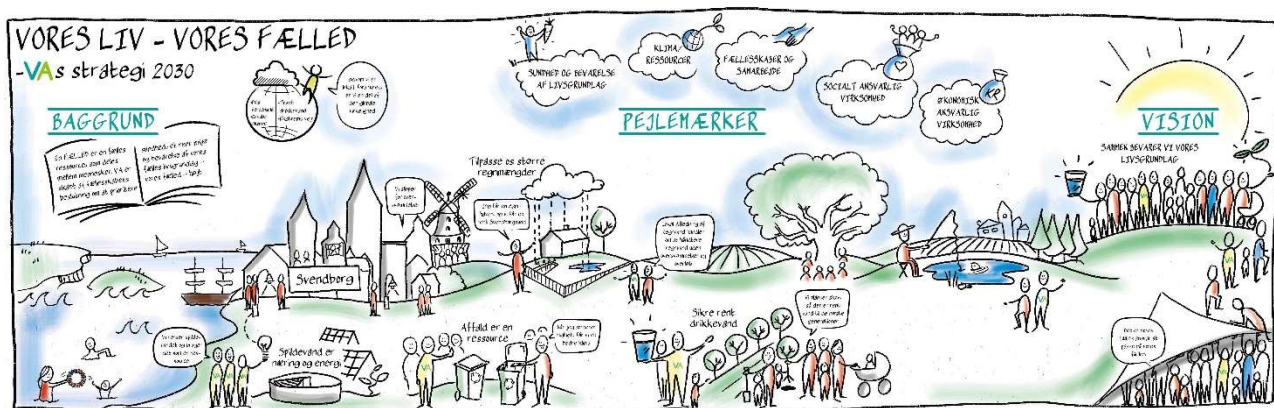
Målopfyldelse

Vi har tillige opstillet detailmål for driften. Disse mål afspejler driften udvikling samt gennemførte initiativer påvirkninger på driften.

Målsætning		Mål 2021	Realiseret 2021
AKK. analyse-overskridelse [stk]	Vand	0	0
CO ₂ [ton]	Fælles	813 ton	113 ton
Elforbrug [MWh]	Fælles	7.618 kWh	7.946 kWh
Energiproduktion [MWh]	Fælles	720 kWh	685 kWh
Genanvendelses %	Affald	65 %	72 %
Genanvendelses % efter Bilag 5	Affald	45 %	58 %
Vandtabs %	Vand	7,0 %	3,5 %
Driftsstop [stk]	Spildevand	10	0
Ledningsbrud [brud pr. 100 km.]	Vand	4	8
Driftsfejl [stk]	Vejbelysning	303	309
Dagrenovation [‰]	Affald	1,50 ‰	3,33 ‰
Kundetilfredshed [%]	Spildevand	95 %	100 %
Kundetilfredshed [%]	Vand	95 %	100 %
Elever	Fælles	3	6
Antal praktikanter og arbejdsprøvning [stk]	Fælles	8	4
Sygefravær [%]	Fælles	3,0 %	2,2 %
Arbejdsulykker [stk]	Fælles	1	4

Vand og Affald
 Ryttermarken 21
 5700 Svendborg

Tlf. 63215515

post@vandogaffald.dk
 www.vandogaffald.dk
 facebook.dk/vandogaffald

